

KÚRIA

Bfv.III.334/2015/4.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év július hó 29. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rágalmazás vétsége miatt P. G. ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szombathelyi Járásbíróság 35.B.175/2013/24. számú ítéletét és a Szombathelyi Törvényszék 6.Bf.352/2014/7. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálati indítványnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az előterjesztő, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

P. G. terheltet a Szombathelyi Járásbíróság a 2014. július 1. napján kelt 35.B.175/2013/24. számú ítéletével, illetve a Szombathelyi Törvényszék a 2014. december 2-án jogerős 6.Bf.352/2014/7. számú végzésével az 1978. évi IV. törvény 179. § (1) bekezdés I. fordulatába ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő társtettesként, folytatólagosan elkövetett

rágalmazás vétsége miatt 1 évre próbára bocsátotta.

A jogerős határozat ellen P. G. terhelt és védője a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

Az indítvány szerint a terhelt és munkatársai az ún. „bundaügy” kapcsán részben a birtokukba került nyomozati iratok, részben oknyomozás során feltárt adatok alapján a nyilvánosságot kívánták tájékoztatni, egyben a figyelmet felhívni arra, hogy többek ellen, illetve több befolyásolt mérkőzés miatt nem indult büntetőeljárás, következésképpen a cselekmény nem veszélyes a társadalomra.

Az indítvány jogi álláspontja szerint a terhelti magatartás az Alaptörvényben biztosított „véleménynyilvánítás és a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás körébe tartozik”.

A fentiekén túlmenően semmilyen bizonyíték nem állt rendelkezésre a tekintetben, hogy a terhelt cselekményét szándékosan követte volna el, hiszen a másodfokú nyilvános ülésen elismerte, hogy „nem állt szándékukban az, hogy D. L-nek kárt okozzanak”. A terhelt szándékát egyebekben a magánvádoló sem bizonyította.

A terhelt szándéka kizárólag arra terjedt ki, hogy a nyilvánosság elé tárják bizonyítékukat és az abból levont következtetésüket.

A közlemény sérelmezett része nem tényállítás, hanem a nyomozati iratok tartalmán alapuló szubjektív következtetés, vagyis hiányzik a rágalmazás törvényi tényállásának egyik eleme, nevezetesen a tény állítása.

A felülvizsgálati indítvány hivatkozik a Kúria PK 12. számú állásfoglalás III. pontjára, és indítványozza, hogy a Kúria állapítsa meg, miszerint a Szombathelyi Törvényszék határozata sérti a terhelt Alaptörvényből fakadó jogait, továbbá a megtámadott határozat sérti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében biztosított információs alapjogát. Álláspontja szerint a terheltnek nem csak joga, de kötelessége a birtokába jutott információkról a közvéleményt tájékoztatni.

A felülvizsgálati indítvány a továbbiakban a nyomozás hiányosságait, elsősorban a szerző, a valódi tettes személyének felderítését hiányolja arra hivatkozással, hogy „a hiányos vádiratot, a le nem folytatott bizonyítási eljárást nem lehet bírói megérzéseken alapuló, de súlyos jogi aggályokat felvető mérlegeléssel helyettesíteni, mert az a megkívánt kétséget kizáró ítéleti bizonyosságot nem éri el”.

Kétségbe vonja annak törvényességét, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a főszerkesztő társastettesi bűnösségét megállapították a szerkesztőség egy tagja által írt cikk vonatkozásában, ugyanis semmilyen bizonyíték nem állt rendelkezésre a tekintetben, hogy a terhelt részt vett volna a cikk megírásában. Önmagában az a körülmény ugyanis, hogy a főszerkesztő ismeri a megjelentett cikk tartalmát, netán azzal egyet is ért, még nem alapozza meg a büntetőjogi felelősségét.

A felülvizsgálati indítvány a továbbiakban az Emberi Jogok Európai Bíróságának a *New York Times Co. vs. Sullivan* ügyben hozott döntésére utalva hivatkozik arra, mely szerint lehet, hogy a terhelt hibázott és ő, valamint a szerkesztőség nem helyes módon értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat, azonban ennek büntetőjogi értékelése a sajtószabadság lényege ellen hat.

A PK 14. számú állásfoglalásra hivatkozással tévesnek tartja a bíróság azon álláspontját, miszerint a terhelti szerkesztőség közlése nem egy büntetőeljárásról való tájékoztatás keretében történt.

Végezetül alkotmánybíróági határozatokra hivatkozással a másodfokú bíróság határozatának megváltoztatását és „az Alaptörvénynek és a törvénynek megfelelő” – felmentő – határozat meghozatalát indítványozza.

A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben nem alapos.

Törvényben kizárt a felülvizsgálati indítvány azon részeiben, amelyekben egyrészt a nyomozati eljárás és a vádirat hiányosságait sérelmezi, másrészt, amikor a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményességét kérdőjelezi meg.

A nyomozati eljárás esetleges hibái vagy hiányosságai nem képezik a felülvizsgálat tárgyát, másrészt a felülvizsgálat során bizonyításnak nincs helye, és a bizonyítékok felülmérlegelésére sincs törvényes lehetőség.

A felülvizsgálati indítványban felvetett jogkérdések, nevezetesen a cselekmény társadalomra veszélyessége, vagy a bűnösség hiánya a Be. 423. § (1) bekezdésére figyelemmel csak változatlan tényállás mellett válaszolhatók meg.

Előrebocsátja a Kúria, hogy a terhelt, illetve védője a felülvizsgálati indítványban felvetett kérdések többségét, már az elsőfokú bíróság ítélete ellen bejelentett fellebbezésében előadta, amelyekre a másodfokú bíróság határozatában adekvát válaszokat adott.

A Btk. 179. §-ának (1) bekezdése alapján a rágalmazás bűncselekményét az követi el, aki valakiről, más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, vagy híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ.

A rágalmazás tehát tény állítását feltételezi. Jogi értelemben tények az emberi cselekedetek, meghatározott magatartások tanúsítása, és bármilyen egyéb megtörtént esemény, történés, végül a szubjektív tudatállapot létezése. Az elkövetési magatartások közül tényállításon az olyan nyilatkozatot kell érteni, amelynek tartalma valamely, a múltban megtörtént, vagy a jelenben történő esemény, jelenség, vagy állapot. A tényállításnak az is feltétele, hogy a sértett magatartását a becsület csorbítására alkalmas módon, és egyedileg, felismerhetően határozza meg; ezzel szemben az általánosságban használt, és határozott tényállítást nem tartalmazó kifejezések - annak ellenére, hogy takarnak bizonyos tényállítást is - a magatartásra vonatkozó konkrét utalás hiányában nem alkalmasak a rágalmazáshoz szükséges tényállítás megállapítására.

A második elkövetési magatartás a híresztelés, a mások által tett tényállításnak továbbadását, közvetítést jelenti. Olyan tényközlés tehát, amelynél határozottan kifejezésre jut, hogy az nem a híresztelő saját tudomásán alapszik.

Végül a tényre közvetlenül utaló kifejezés nem az egész ténynek a leírása, elmondása, hanem valamely tényből egy jellemző mozzanatnak olyan kiemelése, vagy továbbítása, amelyből - különösképpen az előzmények ismeretében - logikailag az egész történésre, eseményre lehet következtetni. Ilyen esetben állapítható meg, hogy egy-egy szó, vagy jelző is közvetlenül utalhat valamely tényre.

Az elsőfokú ítélet tényállásában rögzített cselekmények maradéktalanul megfelelnek e követelményeknek.

Az elsőfokú bíróság helyt adott a valóság bizonyításának is, azonban az eredményre nem vezetett. A bizonyítás kockázatát ez esetben a terhelt viseli, ennek jogi következményeit is helyesen vonta le az elsőfokú bíróság.

A véleménynyilvánításhoz való jog korlátja, hogy másnak alkotmányosan védett személyiségi jogait - ide értve az emberi méltósághoz, jó hírnévhez, társadalmi megbecsüléséhez való jogát is - nem sértheti. Ezeknek a jogoknak a jogellenes megsértése polgári jogi és büntetőjogi következményeket vonhat maga után (BH 2007.4.).

A rágalmazás olyan tény állításával, vagy híresztelésével követhető el, amely valósága esetén az illető ellen bünvádi vagy fegyelmi eljárás megindításának oka lehet.

A terhelt a tényállásban részletezett írásokat a „bundaügy” miatt folyamatban lévő büntetőeljárás

ideje alatt tette közzé azzal az általa sem titkolt célzattal, hogy az ügyben nem szereplő személyekre felhívja a közvélemény figyelmét.

Kétségtelen, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához”, míg a (2) bekezdés kimondja, hogy „Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit”.

Ezzel kapcsolatosan azonban az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozat a következőket rögzítette:

„A véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanságának (tudatosan hamis közlés), vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható, és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatásszerűen részt vevő személyek esetében”.

A rágalmazó tényállításnak olyan sajátossággal kell rendelkeznie, hogy az a becsület csorbítására legyen alkalmas.

Azt, hogy valamely állítás a becsület csorbítására alkalmas-e, objektív értelmezés alapján és a társadalomban kialakult általános felfogás szerint kell megítélni (BJD 8970.; BH 1992.296.; 1994.171.).

Általában a becsület csorbítására alkalmas az olyan tényállítás, amely - valósága esetén - a sértett ellen büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának szolgálhat az alapjául, vagy ha a sértett társadalmi megbecsülésének az elvesztését, a csökkentését vagy az emberi méltóságának a sérelmét eredményezheti. Nem feltétel viszont, hogy a hátrányos következmény - a becsület csorbítása - ténylegesen bekövetkezzék, a rágalmazás ugyanis immateriális bűncselekmény. Közömbös az is, hogy az adott elkövetési körülmények között a tényállítás a sértett becsületérzését sértheti-e; a becsület csorbítására való alkalmasság ugyanis a sérelem absztrakt lehetőségét jelenti.

A fentiekre figyelemmel az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával állapították meg a terhelt bűnösségét a korábbi Btk. 179. § (1) bekezdésének I. fordulataiba ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő tártstettesként, folytatólagosan elkövetett rágalmazás vétségében.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan, az indítványban nem

kifogásolt eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3. §-ának (4) bekezdésén, illetve a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, továbbá a Be. 418. § (3) bekezdésén és a 421. § (2) és (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2015. július 29.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Akác Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

írnok
BÉ